

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Vår dato:
29.04.2008

Vår referanse:
200700130-98

Deres dato:

Deres referanse:

Arkivnr.:
005

Org. nr.:
964 982 953

Forvaltningsreformen - uttalelse om nye oppgaver knyttet til regionalt folkehelsearbeid

Fylkesrådet i Nordland har i møte 29. april avgitt følgende uttalelse:

”Nordland fylkekommune er positiv til Kommunal- og forvaltningskomitéens innstilling til St.meld nr. 12 (2006-07) som utfordrer fylkeskommuner til å påta seg et utvidet ansvar gjennom lederrollen i partnerskap for folkehelse med regionale myndigheter og kommuner. Budskapet samsvarer godt med fylkeskommunens målbevisste og systematiske arbeid gjennom mange år for å sette folkehelse på dagsorden i Nordlandskommunene og i egen organisasjon.

Lovforankring som ordinær fylkeskommunal oppgave

Nordland fylkeskommune ser det som viktig at folkehelsearbeidet defineres som en ordinær oppgave og forankres i lov. Det er naturlig at det tas inn en egen paragraf i Lov om fylkeskommuner som definerer formål, ansvar og oppgaver. Dette må formuleres på en måte som ikke begrenser fylkeskommunens mulighet til selv å prioritere oppgaver i folkehelsearbeidet, og tilpasse disse til utfordringene i eget fylke og ressursene som stilles til disposisjon.

Politisk forankring og bredt samarbeid

Folkehelsearbeid må forankres politisk og tilpasses lokale og regionale utfordringer. Dette krever bredt samarbeid med kommunene, organisasjoner og statlige myndigheter.

Nordland fylkeskommune har inngått samarbeidsavtaler med kommuner, frivillige organisasjoner og regional stat med vekt på kunnskapsutvikling- og formidling, rådgivning samt konkrete tiltak i kommunene. Virksomheten er politiske foranket i fylkesplanen, og administrativt/organisatorisk i egen enhet i fylkesadministrasjonen. Fylkestinget har verdsatt innsatsen gjennom økte økonomiske rammer til folkehelsearbeidet.

Kunnskapsbasert folkehelsearbeid

Det er naturlig at fylkeskommunens lederrolle for partnerskap med andre aktører må omfatte

- kunnskapsutvikling om helsetilstand og utfordringer i Nordland
- kunnskapsutvikling for effektive tiltak
- formidling av kunnskap til lokale og sentrale myndigheter

- rådgivning/veiledning overfor kommuner
- lederrolle for regionale partnerskap om folkehelse
- å være pådriver og koordinator overfor samarbeidsparter lokalt, regionalt og nasjonalt
- utvikling av konkrete tiltak og arbeidsmetoder i samspill med frivillige organisasjoner, kommuner og andre aktører
- å forvalte tilskudd til lokal aktivitet
- oppfølging av nasjonale folkehelsesatsninger

Fylkeskommunen skal på samme måte tilrettelegge og iverksette helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak innenfor egne ansvarsområder og for ansatte, og fremme folkehelsen som gjennomgående perspektiv i planlegging og øvrig virksomhet.

Kompetanse og økonomi

Nordland fylkeskommune viser til tidligere vedtak om helhetlig ansvar for oppgaver som krever regional tilpasning og skjønsmessige beslutninger. Fylkesmannens oppgaver, ansvar og fagpersonell knyttet til veiledning og konkrete folkehelse tiltak overfor kommunene må overføres til fylkeskommunen for sikre en samlet og effektiv utnyttelse av faglige og økonomiske ressurser til folkehelseformål.

Fylkeskommunens pådriver- og utviklerrolle i folkehelsearbeidet har som mål å legge tilrette for at ”de sunne valg blir de enkle valg”, slik at den enkelte selv kan ta større ansvar for egen helse. Nordland fylkesting har understreket nødvendighet av et forsterket helsefremmende arbeid på alle nivåer og har klart signalisert ambisjonen om å gi dette arbeidet høy prioritet.

Statlige stimuleringsmidler til lokalt folkehelsearbeid fordeles nå ”flatt” til fylkene og utgjør i dag 1.5 mill. kroner, uavhengig av størrelse, geografi og antall kommuner. Økt innsats i folkehelsearbeidet vil kreve større økonomiske ressurser til investeringer og tiltak som på sikt vil forbedre helsetilstanden og dermed også samfunnsøkonomien. Kommunen er den viktigste aktøren i dette arbeidet. Staten må derfor øke rammene betydelig for å styrke det lokale folkehelsearbeid i kommunene.”

Med hilsen

Odd Eriksen
Fylkesrådsleder

Gjenpart:
Helse- og omsorgsdepartementet

Vedlegg:

Statusrapport for folkehelsearbeidet i Nordland mars 2008

Fylkeskommunens handlingsplan for folkehelsearbeid 2008-2011 vil bli ettersendt når den foreligger i trykt utgave.

Vedlegg

Folkehelsearbeidet – Nordland fylkeskommune – kort status pr. 31. mars 2008

Grunnlaget for Folkehelse-enhetens arbeid i 2007 har vært:

- Handlingsplan for folkehelsearbeidet 2006 – 2007
- Plan fysisk aktivitet og naturopplevelse 2003 – 2007

Planenes tiltaksdel er langt på veg realisert ved utgangen av 2007. Ny felles handlingsplan for folkehelsearbeidet for perioden 2008 – 2011 ble vedtatt av fylkestinget i desember 2007. Se www.nfk.no "Saker i fylkestinget" sak 120/07. Se også fylkestingssak 62/07

"Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid – vårt største helsepotensial" som er grunnlaget for opptrappingen i fylkeskommunens folkehelsesatsing – gjennom fylkesplan, økonomiplan og den nye handlingsplanen for folkehelsearbeidet. Selve handlingsplanforslaget som ble behandlet av fylkestinget i desember 2007 ligger på www.nfk.no under "Folkehelse". Trykt versjon vil bli sendt ut når den er ferdig.

Samarbeidsavtaler og alliansebygging

Det er inngått gjensidig forpliktende samarbeidsavtale om folkehelsearbeid med 15 kommuner. Flere kommuner arbeider med det kommunale grunnlag og kommunalt vedtak.

Ny partnerskapsavtale med Fylkesmannen om folkehelsearbeidet er inngått i 2008.

Samarbeidsavtale mellom de tre nord-norske fylkeskommuner og Helse Nord RHF ble sluttforhandlet og vedtatt i 2007 og følges nå opp med en handlingsrettet tiltaksplan for prioriterte områder. Denne planen ble vedtatt av Helse Nords styre i mars 2008.

Konkret samarbeid er videre etablert med Statskog, Helse- og miljøtilsyn Salten og Norges Diabetesforbund. Samarbeidet med Høgskolen i Nesna, Høgskolen i Bodø, de regionale friluftsråd og Nordland Idrettskrets utvides. Innledende samarbeid er etablert med NAV Nordland og Kreftforeningen Seksjon Nord.

Nye utdanninger i folkehelsearbeid

I nært samarbeid med fylkeskommunen startet Høgskolen i Bodø i 2007 opp et nytt studium i folkehelsearbeid (mastergradsmodul med 30 vekttall) – særlig rettet inn mot kommunalt ansatte. 30 fullførte studiet. Høgskolen følger opp det økte fokus på folkehelse gjennom planlegging av og samarbeid om full treårig bachelor-utdanning innen folkehelse.

Kunnskapsgrunnlaget

Sammen med fem andre land, 9 norske kommuner (deriblant Brønnøy og Vestvågøy i Nordland) og en bydel i Oslo videreførte Nordland fylkeskommune Interregprosjektet HEPRO i 2007. Arbeidet har bestått i utvikling av en modell for befolkningsundersøkelse om helsetilstand og miljøforhold samt gjennomføre slike undersøkelser. Resultatet fra slike undersøkelser vil være et viktig grunnlag for planlegging og videre folkehelsearbeid. Resultatene fra HEPRO, *Norgesprofilen 2007*, foreligger nå.

I samarbeid med Høgskolen i Alta er siste fase av en større analyse av bruken av store og kostnadskrevende idrettsanlegg og aktivitetsanlegg påbegynt. En sluttrapport for hele analysearbeidet vil foreligge høst 2008.

For å få data på fysisk aktivitet og fysisk form i befolkningen er det innledet et samarbeid om et kartleggingsprosjekt med Norges Idrettshøgskole, Høgskolen i Bodø, Valnesfjord Helsesportssenter og fylkets Fysak-kommuner.

Helse i plan

Fire kommuner i Nordland er med i det nasjonale prosjektet "Helse i plan": Brønnøy, Fauske, Vefsn og Vestvågøy. Fauske og Vestvågøy er med i en nasjonal gruppe med fire kommuner som skal arbeide særlig med fokus på tema Ernæring i Helse i plan. Vefsn kommune blir sannsynligvis med i en tilsvarende gruppe på tre kommuner med tema Fysisk aktivitet.

Fysak-Nordland

Et omfattende arbeid er igangsatt med å få dokumentert hvilke effekter tilpasset fysisk aktivitet har på ulike diagnose- og risikogrupper. Bl.a. vil grupper henvist fra lege til systematisk oppfølging i Fysak-sentralene bli fulgt. Arbeidet kvalitetssikres gjennom samarbeid med Møreforskning, Norges Idrettshøgskole og medisinsk kompetanse. Utvikling og utprøving av Fysak-sentralene fortsetter. Til nå deltar 10 Nordlandskommuner. Flere ønsker oppstart. En lovende diskusjon pågår om bruk av sentralene for NAV's klientgrupper.

Det nordiske samarbeid rundt *Fysisk aktivitet på Resept* planlegges videreført som et større EU- finansiert Interreg-samarbeid.

Friluftsliv

Fylkeskommunens høge profil på arbeidet med friluftsliv blir fortsatt møtt med stor og god respons fra kommuner og organisasjoner. Fylkets 4. interkommunale friluftsråd ble etablert i 2007, Polarsirkelen friluftsråd på Helgeland med 7 deltakende kommuner.

Et generelt trekk i arbeidet med friluftsliv og i bruken av våre tilskuddsmidler (1,08 mill. kr.) er at tettstedsnære tilbud gis større prioritet.

Helsefremmende skoler

Arbeidet med å videreutvikle fylkets skoler til *Helsefremmende skoler* følges opp med utvidet fokus. Både arbeidet med røyking, alkohol og andre rusmidler, mobbing og kost intensiveres. Mer enn 75% av fylkets totalt 250 barne- og ungdomsskoler deltar i arbeidet. Innledende tiltak er gjort for å invitere de videregående skoler med i arbeidet.